

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

2007 – 2013 г.

Република България
Министерство на образованието, младежта и науката

**Оперативна програма
“Развитие на човешките ресурси”**

Приоритетна ос 4:

Подобряване на достъпа до образование и обучение

Основни области на интервенция:

4.1 Достъп до образование и обучение на групи в неравностойно положение

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, чрез открита процедура на конкурентен подбор на проекти с определен срок за кандидатстване

Име на схемата: РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ОТПАДНАЛИ УЧЕНИЦИ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

Бюджетна линия: BG051PO001-4.1.06

Код по приоритетна тема:	73
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториално измерение:	00
Код по вид икономически дейности:	18
Код по местонахождения:	BG

София, 2011

СЪДЪРЖАНИЕ:

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	1
ПО СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ, ЧРЕЗ ОТКРИТА ПРОЦЕДУРА НА КОНКУРЕНТЕН ПОДБОР НА ПРОЕКТИ С ОПРЕДЕЛЕН СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	1
1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ "	3
ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕСФ И ОП РЧР	6
3. ПРАВИЛА ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ	11
3.1 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	11
3.1.1 Общи изисквания за допустимост на кандидата и партньора/ите): кой има право да кандидатства?.....	11
3.1.2 Специфични изисквания за допустимост на кандидата.....	12
3.1.3 Специфични изисквания за допустимост на партньора/ите.....	13
3.1.4 Дейности, допустими за финансиране.....	14
3.1.5 Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ.....	16
3.2 НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА	22
3.2.1. Формуляр за кандидатстване.....	22
3.2.2 Къде и как се изпращат проектните предложения.....	23
3.2.3 Краен срок за получаване на проектните предложения.....	24
3.2.4 Допълнителна информация.....	24
3.5 УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН	37
3.5.1 Съдържание на решението.....	37
4. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА	39

Обяснителни бележки

Управляващ орган	Национален, регионален или местен публичен орган, определен да управлява оперативна програма
Междинно звено	Структурата, която действа под отговорността на управляващия орган на съответната оперативна програма или изпълнява определени задължения от негово име по отношение на бенефициентите, изпълняващи операцията.
Кандидати за безвъзмездна финансова помощ	Кандидати за безвъзмездна финансова помощ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които кандидатстват за безвъзмездна финансова помощ чрез подаване на проектно предложение..
Партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ	Партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които участват съвместно с кандидата в подготовката и/или техническото, и/или финансова изпълнение на проекта или на предварително заявени във формуляра за кандидатстване дейности от проекта.
Бенефициент (Бенефициер) на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл.2, ал. 4 от Регламент (ЕО) No 1083/2006. - стопански субект, организация или предприятие, публичен или частен, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ;
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
Безвъзмездна финансова помощ	Без това да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евроатом) No 1605/2002, са средства, предоставени от ОП РЧР, включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Проектно предложение	Предложение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на определен проект, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни документи.
Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между ръководител на договарящ орган и бенефициент, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Ръководител на договарящия орган	Ръководителят на администрацията, в рамките на чиято структура се намира договарящият орган или упълномощено от него длъжностно лице.
Компонент	Една от възможните сфери на действие на схемата за безвъзмездна помощ.
Нерядност	Всяко нарушение на разпоредба на общностното право, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето

	на вреда на общия бюджет на Европейския съюз, като отчете неоправдан разход в общия бюджет.
Държавна помощ	Държавна помощ е всяка помощ, предоставена от държавата или общината или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите членки.
Минимална помощ	Минимална помощ е помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е дефинирана в действащия регламент относно прилагане на чл.87 и чл.88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ и Регламент 1860/2004 на комисията относно прилагането на чл. 87 и чл.88 от Договора за създаване на Европейската общност относно минималната помощ в областта на земеделието и рибарството

Списък на съкращенията

ДО	Договарящ орган
УО	Управляващ орган
МЗ	Междинно звено
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейска комисия
ОП РЧР	Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
СО	Сертифициращ орган
ОО	Одитен орган
ЦКЗ	Централно координационно звено
РДО	Ръководител на договарящия орган

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ "

Обща информация за ЕСФ и ОП РЧР

Европейският социален фонд (ЕСФ) е един от Структурните фондове на ЕС. Създаден е въз основа на Договора от Рим през 1957 г. с цел подобряване на възможностите за намиране на работа в Общността, чрез създаване на заетост и увеличаване на географската и професионална мобилност на заетите. ЕСФ е основният финансов инструмент, позволяващ на ЕС да изпълни целите на Европейската стратегия по заетостта и спомага за икономическото и социално сближаване на ЕС като подкрепя страните-членки за развитие на човешките ресурси и постигане на пълна трудова заетост, насърчаване на образованието и обучението, подобряване на конкурентноспособността и професионалната мобилност на заетите лица.

Всяка страна-членка разработва Национална стратегическа референтна рамка (НСРР), в която се описват националните цели, приоритети и дейности, които да бъдат съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. С подписването на НСРР през м. юни 2007г. се даде старт на одобрението на Оперативните програми.

Една от Оперативните програми финансирани със средства от ЕСФ е Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013 г.”

2. СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ BG051PO001-4.1.06 „РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ОТПАДНАЛИ УЧЕНИЦИ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА”

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” е стратегически документ, който ще бъде рамка за усвояване на финансови средства, съфинансирани от Европейския социален фонд на ЕС и националния бюджет в рамките на програмния период 2007 – 2013 г. и ще обхваща територията на цялата страна под цел “Сближаване”.

Тя е съставна част от Националната стратегическа референтна рамка, една от основните цели на която е “*развитие на човешкия капитал с цел осигуряване на по-висока заетост, доходи и социална интеграция*”.

Стратегическата цел на оперативната програма е *да се подобри качеството на живот на хората в България чрез подобряване на човешкия капитал, постигане на високи нива на заетост, повишаване на производителността, достъп до качествено образование и учене през целия живот, и засилване на социалното включване.*

Настоящите Насоки за кандидатстване по схема за безвъзмездна помощ BG051PO001-4.1.06 „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система” са разработени в съответствие с Приоритетна ос 4 на ОП РЧР: „Подобряване на достъпа до образование и обучение.” Приоритетна ос 4 се намира в сферата на действие на ЕСФ, посочена в чл. 3. 2а) от Регламент № 1081/2006.

Целта на цитираната приоритетната ос е по-успешна социална и трудова реализация на хората чрез подобряване на условията за равен достъп до образование и обучение и развитие на системата за учене през целия живот.

Основни области на интервенция в приоритетна ос 4 са:

- **Достъп до образование и обучение за групи в неравностойно положение**
- Децата и младежта в образованието и обществото
- Развитие на системата за учене през целия живот

Схемата BG051PO001-4.1.06 „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система” ще се изпълнява в рамките на област на интервенция 4.1. „Достъп до образование и обучение за групи в неравностойно положение”. Тази област на интервенция е насочена към разработване на мерки за улесняване на достъпа и засилване на мотивацията за включване в образователния процес на групите в неравностойно положение.

Фокусът е поставен върху малцинствените етнически групи, лицата със специални образователни потребности, отпадналите от образователната система и децата в риск от отпадане. Предвижданите дейности съответстват на националните политики в тази сфера, формулирани в редица стратегически документи, както и на европейските инициативи в областта на интеграцията на гражданите на трети страни.

Основните примерни дейности са:

- **осигуряване на необходимите условия и ресурси за реализиране на процеса на интеграция на представители на малцинствени етнически групи чрез десегрегация на децата от училищата с преобладаващо ромско присъствие и интеграцията им в т. нар. „приемни училища”;**
- осигуряване на необходимите условия и ресурси за реализиране на процеса на интеграция на лица със специални образователни потребности;
- образователни услуги и дейности за необхванати и отпаднали ученици, както и за ученици в риск от отпадане.

2.1 КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ НА СХЕМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Целта на операцията е насочена към реинтеграция на вече отпаднали ученици от образователната система и превенция на повторното им отпадане чрез:

- идентифициране на отпаднали ученици по региони и типове училища;
- установяване на връзката между времето на отпадане (клас) и възрастта на учениците;
- диагностициране на основните причини за отпадане;
- разработване на гъвкави механизми за реинтеграция;
- мотивиране на отпадналите за връщане в училище;
- мотивиране на родителите на отпадналите да подкрепят тяхното връщане в училище;
- създаване на адаптивна приемна среда в училище;
- индивидуални програми за работа с върнатите в училище за запълване на празнотите и пропуските в учебното съдържание;
- приложение на специфични адаптивни програми за познавателна мотивация на детето и ученика;
- създаване на устойчиви механизми за работа с родителите на отпадналите ученици (вкл. чрез привличане на помощници на учителя и експерти по етносоциални технологии и практики);
- допълнително обучение на учители и директори за работа с отпаднали деца и ученици, майчиният език на които не е български, с фокус към децата и учениците от ромски произход;
- допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин.

Процедурата за подбор на проекти „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система” допълва ефекта от операциите BG051PO001-4.1.01 „Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и възпитание” и BG051PO001-4.1.03 „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система”. Тези две операции поставят акцент върху превенцията на отпадане

от училище, което се допълва от настоящата операция чрез комбиниране на мерки, насочени към връщане на вече отпадналите ученици в образователната система.

Операцията ще допринесе за постигане на целите, заложи в „Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България (2009 – 2013 г.)” и в „Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” (актуализирана през 2010 г.)

Възприетият подход за реинтеграция предвижда привличане и включване на всички заинтересовани страни работещи в областта на интеграцията, както и родители. Той комбинира преодоляването на социално-икономическите пречки със засилено и целенасочено педагогическо въздействие, мотивация на отпадналите и техните родители. Акцент е поставен върху работата с деца от етническите малцинства, тъй като големият процент от отпаднали ученици в основното образование е предимно от етническите малцинствени групи.

По данни на МОМН годишно от системата на училищното образование отпадат около 15 000 ученици. Според НСИ процентът на отпадналите ученици за 2010 г. е около 14 %. В „Стратегията за учене през целия живот” (2008-2013) е заложено, че до 2013 г. процентът на отпаднали ученици следва да бъде намален до 12 % от всички учащи. Според проекта на „Националната програма за реформи” (2010-2013) този процент следва да бъде под 11% за периода до 2020 г. Мерките за намаляване на отпадащите ученици следва да се съчетаят и с мерки за реинтеграция на отпаднали ученици.

Въпреки, че не се събира информация за етническата принадлежност на отпадналите ученици, социологически проучвания сочат, че в основните училища отпадат преди всичко деца от ромски произход. Реинтеграцията на вече отпадналите ученици е посочена като един от основните приоритети в „Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България (2009–2013 г.)”, както и в „Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” (актуализирана през 2010 г.).

По същество превенцията на отпадането от училище и реинтеграцията на вече отпаднали ученици са два различни (макар и взаимодопълващи се) процеса, включващи различни методи и участници. Превенцията на отпадането е преди всичко задача на училищата, в които са записани съответните ученици, и може да се изпълнява в партньорство с НПО, общини и т.н. За да се постигнат качествени резултати от изпълнението на предлаганата операция, от съществено значение е да се предприемат мерки за реинтеграция на отпаднали ученици в две основни направления: наваксващи програми за отпаднали за срок до 1 учебна година, които все още могат да се върнат в нормалния цикъл на обучение, както и образователни програми за отпадналите за срок, по-голям от 1 учебна година, за които трябва да се търсят други подходящи форми на образователни услуги.

Хоризонтални принципи

Отчитане в проекта на заложените в ОП хоризонтални принципи в зависимост от спецификата на проекта.

- Равенство между половете и превенция на дискриминацията въз основа на пол, раса, етнически произход, религия или вярвания, увреждания, възраст или сексуална ориентация – задължителна интегрална част от всички политики и практики, финансирани по линия на структурната помощ;
- Иновации и прилагане на политики;
- Партньорство - включване и овластяване на всички заинтересовани страни
- Устойчиво развитие;
- Добро управление на програми и проекти;

При изпълнение на дейностите по проекта следва да се спазва принципа за екологична устойчивост, съгласно Указанията за прилагане на принципа на екологична устойчивост в контекста на ОП РЧР, които са Приложение К за информация към Насоките за кандидатстване.

2.2 РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ И ПРОЦЕНТ НА СЪФИНАНСИРАНЕ

Общ бюджет на схемата за безвъзмездна финансова помощ

Бюджетна линия	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Средства от ЕСФ	Национално съфинансиране
BG051PO001-4.1.06	7 000 000 лева	5 950 000 лева	1 050 000 лева

Това е общ предвиден размер по тази схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Договарящият орган си запазва правото да не разпредели посочената по-горе сума при недостатъчен брой качествени предложения, отговарящи на предварително зададените критерии.

Размер на безвъзмездната финансова помощ

Всяка сума, разпределена за осъществяването на този проект, трябва да се вмести в следните минимални и максимални граници:

- Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ: 50 000 лева
- Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ: 390 000 лева

По настоящата схема не се изисква съфинансиране от страна на кандидата.

2.3 ДОГОВАРЯЩ ОРГАН

Договарящ орган по настоящата схема е Министерство на образованието, младежта и науката, което ще изпълнява функциите си чрез своето структурно звено – Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми” (ГД СФМОП).

ГД СФМОП управлява приоритетна ос 3 „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието” и приоритетна ос 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” (ОП РЧР). В изпълнение на функциите, възложени на дирекцията, тя отговаря за дейностите по усвояване на средства от европейските структурни фондове за целите на образованието и науката, както и администрира и участва в разработването на проекти по програми в областта на образованието, финансирани със средства на Европейския съюз.

Като междинно звено по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” главна дирекция СФМОП изпълнява следните функции:

- разработва насоки за кандидатстване и пакет документи, които са съобразени с критериите, одобрени от Комитета за наблюдение;
- организира и провежда процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП РЧР, както и получаването и регистрирането на проектните предложения;
- провежда процедурите по оценка на проектните предложения, проверка за съответствие с политиките на ЕС и допустимост на предлаганите дейности;
- сключва договори с бенефициентите при условията, утвърдени от Комитета за наблюдение;
- следи за информираността и публичността по отношение на програмните документи на регионално и местно ниво;
- извършва обработка на статистически, технически и финансови данни по изпълнението на приоритети 3 и 4 на ОП РЧР на регионално ниво;
- мониторинг и оценка на проектите, които ще се изпълняват под приоритети 3 и 4 на ОП РЧР;
- подготвя годишни, междинни и финални доклади за изпълнение на ОП РЧР;
- администрира средства (бюджетно управление), документираща разходи и приходи;
- изготвя финансови отчети;
- изготвя бюджетни прогнози (на базата на които управляващия орган (УО) разработва собствени бюджетни прогнози),
- верификация на действително извършени разходи от бенефициентите;
- извършва плащания по сключените договори с бенефициенти и организира процеса по събиране на неправилно изплатени суми на ниво договор;
- следи за обезпечаване на правилността на операциите, свързани с проектното финансиране и тяхното осчетоводяване, в съответствие с принципите на доброто и прозрачно финансово управление;
- извършва адекватен контрол на място върху системата за финансов контрол, съгласно Регламент 1083/2006).

Важно:

Договарящият орган си запазва правото да извършва промени в Насоките за кандидатстване в съответствие с разпоредбите на чл. 14, ал. 8 от ПМС №121/31.05.2007 г.

3. ПРАВИЛА ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ

Тези насоки установяват правилата за подаване, подбор и изпълнение на проектите, финансирани по открита процедура за подбор на проекти без определен срок на кандидатстване, в съответствие с разпоредбите на ПМС 121 /31.05.2007 г. и последвалите го изменения.

3.1 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

Критериите за допустимост са разпределени в три групи и се отнасят до:

- Организациите, които биха могли да кандидатстват за отпускане на безвъзмездна финансова помощ и техните партньори (3.1.1), (3.1.2), (3.1.3).
- Проектите, за които може да бъде отпусната безвъзмездна финансова помощ (3.1.4),
- Видове разходи, които се включват при определяне на размера на безвъзмездната финансова помощ (3.1.5).

3.1.1 Общи изисквания за допустимост на кандидата и партньора/ите): кой има право да кандидатства?

(1) Потенциалните кандидати и/или партньор/и не могат да участват в процедурата за набиране на проектни предложения или да получат безвъзмездна финансова помощ, ако:

1. Са обявени в несъстоятелност, са обект на открито производство по несъстоятелност, ликвидация, дейността им е поставена под съдебен надзор, сключили са споразумение с кредитори, преустановили са стопанска дейност, са обект на производство, свързано с такива въпроси и се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконовни актове;
2. Са съдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;
3. Са признати за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионална дейност, доказани с всякакви средства, които договарящият орган може да обоснове;
4. Не са изпълнили задълженията, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци в съответствие с правните разпоредби на страната, в която е седалището им, или с тези на страната на договарящия орган, или още – с тези на страната, в която трябва да се изпълни договора;
5. Са осъждани с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация или всякаква друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Общностите.
6. В следствие на друга процедура за възлагане на обществена поръчка или отпускане на безвъзмездна финансова помощ, финансирани от бюджета на Общностите, са били обявени в тежко нарушение поради неизпълнение на своите договорни задължения.
7. Са в положение на конфликт на интереси;
8. Са представили умишлено документи с невярно съдържание при осигуряване на информацията, поискана от договарящия орган като условие за участие в процедурата за възлагане на обществени поръчки, или не предоставят тази информация;
9. Са отстранени от получаването на финансирани от бюджета поръчки или безвъзмездна финансова помощ.
10. Имат задължения въз основа на виновно неизпълнение на договор за предоставяне на финансови средства по друга схема за финансиране по ОП „Развитие на човешките ресурси” и програма ФАР към ИА МТСП.
11. Са членове на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващи такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, свързано лице по смисъла на §

1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси с ръководителя на управляващия/договарящия орган; 12. попадат в случаите по чл. 21 или 22 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

Изискванията по т. 1-12 са задължителни за кандидата и партньора/-ите. Обстоятелствата се декларират от лицата, които са овластени да представляват кандидата и/или партньора (независимо дали го представляват заедно или поотделно) и са вписани в търговския регистър или в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Към момента на кандидатстване обстоятелствата по т. 1 - 12 се декларират **от кандидата и неговите партньори (ако е приложимо) (Приложение Д-1), а преди сключване на договора се доказват с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление.**

ВАЖНО!

Кандидатите, както и техните партньори няма да получат финансиране и ако :

- са направили опит да получат поверителна информация или да повлияят на оценителната комисия или на ДО в процеса на оценка по настоящата или предишни процедури за набиране на предложения.

- има наличие на обстоятелства по смисъла на чл.4, ал.1 от Общите насоки за избягване на конфликта на интереси по смисъла на чл.52 от Регламент (ЕО)1605/2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС (Приложение И към насоките)¹

3.1.2 Специфични изисквания за допустимост на кандидата

(1) В допълнение към общите изисквания, кандидатът трябва да отговаря и на следните условия:

Допустими кандидати са:

- училища
- общини
- регистрирани организации с нестопанска цел

(2) Кандидатът следва да бъде пряко отговорен за подготовката, управлението и изпълнението на проекта, заедно със своя/-ите партньор/-и, а не да изпълнява ролята на посредник.

Важно:

1. В случаите, когато кандидатът е община или неправителствена организация, тя задължително трябва да има за партньор училище;

¹ Към момента на кандидатстване обстоятелствата се декларират от кандидата и неговите партньори (ако е приложимо) и са обект на последваща проверка.

2. Когато Кандидатът е община и тя кандидатства с партньор/и, трябва задължително да представи и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество, с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА.

В т.3.4.1(I) от Насоките за кандидатстване са посочени документите, които трябва да се приложат, за да се удостовери допустимостта на кандидата.

3.1.3 Специфични изисквания за допустимост на партньор/ите

По настоящата покана за подаване на проектни предложения, Кандидатът може да участва самостоятелно или в партньорство.

Важно:

Изборът на партньор/и трябва да бъде добре обоснован и прозрачен. Партньорът/ите трябва да предложат специфични умения и опит, иновативни подходи при изпълнението на дейностите и др., който биха допринесли за по-доброто изпълнение на проекта, отколкото ако не бяха привлечени в него.

Допустими партньори:

(1) В допълнение към общите изисквания, партньор/ите трябва да отговаря и на следните условия:

- училища
- регистрирани организации с нестопанска цел

Важно:

Моля обърнете внимание, че партньорът трябва да участва в осигуряването на устойчивост на дейностите и/или на финансирането след приключване на проекта и това е условие за допустимост. (ако е приложимо)

В т.3.4.1 (III) от Насоките за кандидатстване са посочени документите, които трябва да се приложат, за да се удостовери допустимостта на партньорите.

ВАЖНО:

Партньорствата, създадени за целите на тази схема за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, не е необходимо да бъдат регистрирани в съда. Кандидатът и партньорите трябва да подпишат Декларация за партньорство съгласно Приложение Д2 на Насоките за кандидатстване, което е условие за допустимост.

Партньорите участват в реализацията на проекта и направените от тях разходи са допустими в същата степен, както и разходите, направени от кандидата. Същите се отчитат с първични счетоводни документи.

Изпълнители:

Кандидатът има възможност да възлага изпълнението на дейности на изпълнители. Изпълнителите не са партньори и са обект на избор по реда на ПМС 55 /12.03.2007г./ или ЗОП, в зависимост от това, дали Кандидатът е частна или публична организация.

Не са обект на регулиране от ПМС 55/12.03.2007 г. и посл. изм. трудовите договори и договорите с експерти, които са били обект на оценка по реда на ПМС 121/31.05.2007 г. и посл. изм. и са станали част от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Кандидатите, които са възложители по реда на ПМС 55/12.03.2007 г. Имат възможност при описанието на дейностите (т. 5.1.1.) от Приложение А – Формуляр за кандидатстване) да обосноват и посочат конкретен/-ни експерт/-и, които ще са ангажирани с изпълнението на конкретната дейност. В тези случаи, към Формуляра за кандидатстване се прилага и автобиографията на експертите включени в преките дейности по проекта и те са обект на оценка на етап техническа и финансова оценка на проектното предложение. Оценката на капацитета на предложените експерти се извършва в съответствие с критериите заложи в методологията за техническа и финансова оценка – Приложение М към настоящите насоки.

При възлагане на изпълнението на дейности на изпълнители, бенефициентът се задължава да спазва разпоредбите на Общи насоки за избягване на конфликта на интереси по смисъла на чл.52 от Регламент (ЕО)1605/2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от структурните и Кохезионния фондове на ЕС (Приложение И).

ВАЖНО!

Процедурите за определяне на изпълнител се провеждат задължително от Кандидата, независимо дали дейностите свързани с процедурата се изпълняват от кандидата или от партньора/ите.

3.1.4 Дейности, допустими за финансиране

Определение: Всеки проект включва комплекс от дейности, които трябва да доведат до постигане на заложените цели, съгласно тази схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Продължителност

Проектните дейности трябва да приключат най-късно до 31.10.2013 г.

Териториален обхват и място на изпълнение

Дейностите ще се изпълняват на територията на Република България.

Допустими видове дейности

«**Дейност**» е задача или група от задачи (действие или група от действия), които имат (водят до постигане на) конкретен резултат (резултат/продукт) и чрез които се реализира изпълнението на съответния проект.

По настоящата схема са допустими следните дейности:

1. Идентифициране на отпаднали ученици;
2. Мотивиране на отпадналите за продължаване на образованието чрез информационни кампании;
3. Работа в общността с отпадналите и техните семейства;
4. Преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: закупуване на учебни пособия, материали и др.;
5. Дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, вкл. допълнителни занимания, допълнителни часове и др.;
6. Допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин.
7. Създаване на адаптивна приемна среда в училище: създаване на индивидуални учебни програми за наваксване на пропуснати знания и умения; допълнително обучение на учители и директори за работа с отпаднали ученици;
8. Въвеждане/реализиране на дейности за интеркултурно образование;
9. Реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане, вкл. чрез привличане на помощници на учителя

Допустимост на целевите групи

- Деца и ученици, отпаднали от образователната система;
- Учители;
- Директори;
- Педагогически съветници;
- Родители.

Допустими целеви групи са одобрените от Комитета за наблюдение. Не се допуска дублиране на финансиране на една и съща целева група от различни източници за една и съща дейност.

Участници в проекта:

С цел постигане на интеграционен ефект от дейностите по настоящата операция е допустимо в проектните предложения да бъдат включени и деца, и ученици, които не са представители на целевата група, но тяхното участие ще допринесе за постигане целите на проекта и процедурата. За участниците в проекта са допустими и разходи във връзка с участието им в дейности по интеграция на представителите на целевите групи.

Очаквани резултати:

Индикатор за изпълнение:

2 500 отпаднали ученици, участващи в мерки за връщане в образователната система

Индикатор за резултат:

1 000 отпаднали ученици, отново интегрирани в образователната система

В т. 5.5 от Формуляра за кандидатстване , кандидатите следва да посочат ясно количествено измерение на описаните индикатори за конкретното проектно предложение

Брой предложения и безвъзмездни финансови помощи на кандидат и партньор

Всеки кандидат може да подаде **само едно предложение** по настоящата процедура за набиране на предложения.

Всяка организация може да изпълнява ролята на партньор в повече от един проект. Партньорската организация трябва да разполага с достатъчен капацитет.

<p>3.1.5 <i>Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ</i></p>

При отпускане на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат взети под внимание само “допустимите разходи”. Допустимите разходи се определят на база изискванията на ПМС №62/ от 2007 година и ПМС180/27.07.2007 за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по ОП „РЧР”, съфинансирани от ЕСФ, за финансовата рамка 2007-2013 година.

Общият размер на бюджета включва както размера на финансирането по ОП, така и собствения принос на бенефициента. Процентното разпределение на разходите се посочва в Анекса към бюджета за източниците на финансиране. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на “допустимите разходи”. Обърнете внимание на това, че определянето на единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират или на нормативно определени размери или на реални пазарни цени. Не се допуска посочването на отделен вид разход като обща сума без посочване на единичната стойност и количеството.

В случай че проектното предложение включва разходи които са недопустими и/или нецелесъобразни, както и в случаи на технически грешки, по решение на Оценителната комисия, проектобюджетът може да бъде изменен в посока на редуциране на стойността му ².

Поради това в интерес на кандидата е да представи **реалистичен и ефективен от гледна точка на разходите бюджет**.

Допустими разходи

За да бъдат допустими по тази процедура за набиране на предложения за проекти, разходите **трябва** да отговарят едновременно на следните условия, съгласно ПМС.180/27.07.2007 за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по ОП „РЧР”, съфинансирани от ЕСФ, за финансовата рамка 2007-2013 година:

- да са законосъобразни;
- да са извършени за дейности избрани съгласно критериите за избор на операции одобрени от Комитета за наблюдение на Оперативната програма, освен ако Комитетът за наблюдение на Оперативната програма не е указал друго;

---

² Моля, обърнете внимание, че допустимите изменения в бюджета не могат да имат като резултат увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ, нито промяна на процентното съотношение на съфинансирането.

- да са извършени от бенефициент, определен в Оперативната програма под съответната област на интервенция;
- да са извършени срещу необходимите разходооправдателни документи -фактури или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство, за съхранението на които са спазени изискванията на чл.12 от настоящото постановление;
- да са заложи в договора или заповедта по смисъла на чл.3 от ПМС № 121 от 31.05.2007 г.
- да са действително извършени и платени през периода за допустимост на разходите по чл.3 на ПМС 180/27.07.2007;
- да са извършени в съответствие с принципите за добро финансово управление, определени в чл.27 и 28 на Регламент /ЕО, Евратом/ № 1605/2002;
- да са отразени в счетоводната и данъчна документация на бенефициента и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
- изборът на подизпълнител е извършен в съответствие с действащото национално законодателство и по-специално Закона за обществените поръчки и подзаконовите актове по прилагането му и Постановление № 55 на МС от 12.03.2007 г./и последващи изменения/ за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и от Програма ФАР на Европейския съюз.

Допустими преки разходи

Допустимите преки разходи трябва да бъдат:

- ☞ в съответствие с разпоредбите на Регламент 1081/2006, Регламент 1083/2006;
- ☞ пряко свързани с изпълнението на целите на проекта;
- ☞ заложи в договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
- ☞ да отговарят на принципите за добро финансово управление и ефективност на разходите;
- ☞ действително направени от кандидата или неговите партньори по време на изпълнението на проекта и да са извършени след датата на подписване на договора;
- ☞ осчетоводени от кандидата и/или неговите партньори;
- ☞ да са доказани и установени със съответните разходооправдателни документи.

Разходи за организация и управление (до 10% от разходите по Група А + Група Б)

Същите са допустими в съответствие с ПМС 180/27.07.2007 чл.4 ал.5 и ал.6

Допустими преки разходи по правилата на ЕФРР (до 5% от разходите по Група А)

Същите са допустими в съответствие с ПМС 180/27.07.2007 чл.8 (1).

Важно!

1. С цел постигане на интеграционен ефект от дейностите, по настоящата операция са допустими разходи за деца и ученици, които не са представители на целевата група.

2. Когато община или НПО участват в проект и реализират разходи, свързани с придобиване на ДМА, след приключването на проекта същите ДМА трябва да останат собственост на училището/-ата включени в проекта.

Недопустими разходи

Следните разходи са недопустими:

За финансиране по Оперативната програма не са допустими следните разходи:

- възстановим данък добавена стойност;
- заеми и/или лихви по дългове;
- закупуване на обзавеждане, оборудване, превозни средства, инфраструктура, земя, сгради с изключение на разходите по чл.8 от ПМС 180
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- разходи за консултантски услуги свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване;
- разходи финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността, или друга донорска програма
- разходи за закупуване на стоки втора употреба;
- разходи по смисъла на чл.5 ал.1 на ПМС 62/2007;
- принос в натура;
- разходи за лизинг.

Инструкция за попълване на бюджет:

Бюджетът следва да покрива всички допустими разходи за изпълнение на Проекта, а не само приноса на Възложителя. Всички пера трябва да бъдат представени в разбивка по отделните им компоненти. Трябва да се посочи броят на мерните единици и единичните цени.

Бюджетът се представя в лева. Стойностите и единичните цени се закръгляват до втория знак след десетичната запетая.

При попълване на бюджета, Бенефициентът трябва точно да следва бюджетната рамка, като не е допустимо да се добавя нови редове, различни от посочените. Подробно разходите се описват в Приложения, а на съответните бюджетни редове се посочват общите суми от тези Приложения. Приложенията са задължителни за попълване, като в тях следва подробно да се опишат всички разходи по видове, ед.стойности и единични цени В случаите в който към пакета с документи за кандидатстване не е приложен образец на Приложение то същото се изготвя в свободна форма, като ясно и точно да се описват заложените по видове, мерни единици, единични стойност и брой единици.

I. Група А - Допустими разходи по правилата на ЕСФ

1. Разходи за трудови и други възнаграждения и други доходи на физически лица, пряко ангажирани с изпълнението на финансираните дейности и необходими за тяхната подготовка и осъществяване, вкл.осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение съгласно националното законодателство:

- Тук следва да се посочват разходи за брутни възнаграждения, осигуровки за сметка на работодателя и други доходи /както и всички доплащания по приложимото национално законодателство - обезщетения за неизползван отпуск, доплащане за прослужено време и др./ на физически лица, пряко ангажирани с изпълнението на финансираните дейности и необходими за тяхната подготовка и осъществяване.

- Възнаграждения и осигуровки за сметка на работодателя за експертни дейности, свързани с крайните бенефициенти:

- Разходи за учители/възпитатели от училищата, чиято дейност е пряко свързана с целевата група – брутно възнаграждение (почасова ставка) с включени лични осигурителни вноски и данък общ доход, като осигурителните вноски, дължими от възложителя се калкулират отделно в бюджета на проекта. Разходите следва да бъдат съобразени със ставките съгласно вътрешните правила на организацията бенефициент/партньор, но в размер не по-голям от **12 лв.** на астрономически час (конкретното възнаграждение ще бъде пропорционално на продължителността на учебен час. $45/60=0.75$. $12.00*0.75=9.00$ лв.). За да получат максималното почасово възнаграждение избраните лица трябва да имат висше образование в определена конкретна област (бакалавър, магистър, доктор) и минимум 6 месеца релевантен опит.
- разходи за експерти и/или външни консултанти - чиято дейност е пряко свързана с целевата група – брутно възнаграждение (почасова ставка) с включени лични осигурителни вноски и данък общ доход, като осигурителните вноски, дължими от възложителя се калкулират отделно в бюджета на проекта – в размер не по-голям от **15.50 лв.** на час. За да получат максималното почасово възнаграждение избраните лица трябва да имат висше образование в определена конкретна област и минимум 4 години релевантен опит.

Тези разходи са допустими при изпълнението на дейности 2, 3, 7, 8 и 9

- разходи за лица, свързани с оперативното изпълнение на дейностите на ниво училище - технически персонал, ангажиран и отговорен за подпомагането, приспособяването и осъществяването на техническа/административна поддръжка при реализация на основните дейности, свързани с процеса на реинтеграция на децата и учениците. Тези лица не трябва да бъдат ангажирани с отчетни – административни дейности, свързани с изискванията на Договарящия орган. Брутно възнаграждение (почасова ставка) с включени лични осигурителни вноски и данък общ доход, като осигурителните вноски, дължими от възложителя се калкулират отделно в бюджета на проекта – в размер не по-голям от **6.70 лв.** на час. За да получат максималното почасово възнаграждение избраните лица трябва да имат минимум средно образование в определена конкретна област и минимум 2 години релевантен опит.

Възнагражденията и позициите на лицата се описват в Приложение 1.1. към Бюджета на проекта. На етап кандидатстване конкретният бенефициент декларира, че посочените възнаграждения отговарят на изискванията, описани по-горе.

При отчитане на изплатените разходи, бенефициентът е длъжен да докаже и аргументира размерът на изплатените възнаграждения чрез копия на трудова/служебна книжка, автобиография, диплома за завършено образование, сертификати и др.

2. Разходи за командировки /дневни, пътни и квартирни/ на лицата, получаващи възнаграждения по раздел 1 – тук следва да се посочват Разходите за командировки на лицата получаващи възнаграждения по раздел 1 и лицата от целевата група, както и пътни разходи за целевата група. Тук не следва да се отчитат разходи свързани с транспортни услуги. Разходите за командировки следва да са съобразени с ограниченията съгласно Наредбата за командировките в страната, както и при избор на най-икономичен маршрут и превозно

средство. За всяка операция ограниченията на разходите за нощувки се определят в Насоките за кандидатстване.

3. *Разходи за закупуване на материали, консумативи и други материални активи необходими за изпълнение на дейностите по проекта, с изключение на недопустимите разходи по чл.10 , ал.1, т.3 от ПМС 180* – същите следва да са пряко свързани с финансираните дейности и необходими за тяхната подготовка и осъществяване.

4. *Разходи за външни услуги, пряко свързани с финансираните дейности и необходими за тяхната подготовка и осъществяване.*

4.1 *Разходи за наем (и евентуално включени в него режийни разходи) за издръжка на помещенията предвидени за ползване от крайните потребители на дейностите по проекта. Могат да бъдат бюджетирани и разходи за наем на превозни средства, апаратура и други, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности;*

4.2 *Разходи за лизинг – не са приложими;*

4.3 *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 5% от разходите по Група А + Група Б) - подготовка и реализация на публикации, изготвяне на табели, брошури, стикери, листовки;*

4.4 *Разходите за телефон/факс, електричество/отопление, поддръжка на помещенията предвидени за ползване от крайните потребители на дейностите по проекта се отчитат в перо 4.4 при условие че същите не са включени в Наема /по т.4.1/;*

4.5 *Разходи за конференции/семинари, описани и обосновани във Формуляра за кандидатстване;*

4.6 *Разходи за застраховки – разходът трябва да е обоснован и пряко свързан с дейностите по проекта;*

4.7 *Разходи за експертизи - не са приложими*

4.8 *Разходи за проучвания и изследвания - не са приложими*

4.9 *Други външни услуги, пряко свързани с изпълнението на допустимите дейности по проекта* Тези разходи следва да бъдат обосновани и класифицирани по икономически елементи, като в Насоките за кандидатстване и Бюджета не се допуска наличието на ред „**Други разходи**”. Такива могат да бъдат: разходите за одит на изпълнението на проекта, който е задължителен, когато размерът на безвъзмездната финансова помощ е на стойност над 200 000 лв. и неговия размер не надвишава 1 на сто от размера на БФП /разходите за одит на публични организации не е задължителен/; разходи за откриване на банкова сметка, която да обслужва само проекта; транспортни услуги, разходи свързани възлагане на обучение.

5. *Разходите за амортизация на амортизируеми активи - не са приложими*

6. *Други преки разходи, пряко свързани с изпълнението на допустимите дейности по проекта и неклассифицирани в раздели от 1 до 5 – не са приложими*

7. *Принос в натура – не е приложим*

8. *Невъзстановим данък върху добавената стойност /за разделите от група А в случаите когато същият не може да бъде възстановен/.*

Всички стойности в бюджета в разделите по-горе се попълват без ДДС.

II. Група Б - Допустими разходи по правилата на ЕФРР (до 5 % от разходите по Група А)

В случаите, когато разходи по правилата на ЕФРР са изрично посочени като допустими /случаите на кръстосано финансиране/, то следва да се бюджетират съгл. ПМС № 180/ 27.07.2007 г. (изм. и доп. с ПМС № 222/ 1.10.2010 г.), чл 8 (1). Същите не следва да надвишават допустимия праг от 10 % от Група А, определен в Изискванията за директно предоставяне.

ВАЖНО:

Не повече от 5 на сто от разходите по Група А могат да се използват за закупуване на ново оборудване, независимо от стойността и/или за строително-ремонтни дейности пряко произтичащи от дейностите по проекта.

Тази възможност може да се използва от кандидатите само при условие, че съответните дейности са **ДОКАЗАНО НЕОБХОДИМИ** за доброто изпълнение на проекта, и са пряко свързани с него.

Тези разходи трябва да бъдат обосновани във формуляра за кандидатстване и отделно записани в бюджета (**Приложение Б 1**) в обозначено за тази цел място – Група Б.

Тук се описват и необходимите строително-ремонтни дейности.

1. Основен ремонт на дълготрайни материални активи

Допустими са ремонтни дейности по смисъла на чл. 151 от Закона за устройство на територията, както и свързаните с тези ремонтни дейности разходи по смисъла на Наредба № 4/21.04.2001 г. на МРРБ за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти.

ВАЖНО:

По настоящата схема за допустими по допълващ начин по правилата на ЕФРР се считат разходите за ремонтни дейности в помещения, в които ще се предоставя обучителната дейност, когато е приложимо.

Кандидатът трябва да представи прогнозна количествено-стойностна сметка за ремонтните дейности, съгласно **Приложение Б 3**, които ще бъдат извършени по проекта, ако се предвиждат такива.

Кандидатът трябва да представи остойностени технически спецификации за оборудването и/или материалите, съгласно **Приложение Б 4**, които ще бъдат закупени по проекта, ако се предвиждат такива.

За целите на схемата за допустими разходи по допълващ начин се считат:

2. Придобиване на дълготрайни материални активи – ДМА

Тук се включват разходи за закупуване на оборудване, представляващо дълготрайни материални активи по смисъла на Закона за счетоводството, независимо от стойността на актива и пряко произтичащи от дейностите по проекта.

2.1. Придобиване на компютри и хардуер.

В това перо по настоящата схема е допустимо закупуването на компютри и периферия, пряко свързани с процеса на обучението.

2.2. Придобиване на оборудване, машини и съоръжения – НЕ Е ПРИЛОЖИМО

2.3. Придобиване на транспортни средства - НЕ Е ПРИЛОЖИМО;

2.4. Придобиване на стопански инвентар.

3. Придобиване на дълготрайни нематериални активи - ДНА - Приложение Б4.

В това перо са допустими разходите за закупуване на лицензи за специализиран и приложен софтуер, свързан с изпълнението на дейностите, като това следва да се обоснове в проектопредложението.

1. *Невъзстановим данък върху добавената стойност* – ДДС за разделите от група Б в случаите когато същият не може да бъде възстановен.

III. Група В - Разходи за организация и управление (до 10% от разходите по Група А + Група Б)

1. *Разходи за организация и управление* - същите съгласно чл. 4 ал. 6 от ПМС 180, не следва да превишават 10 на сто от преките допустими разходи. Те включват: разходи за възнаграждение и осигуровки на персонала свързан с администриране на проекта /ръководител, техн. сътрудник, счетоводител, др. експертен или технически персонал/, разходи за командировки на персонала, административни разходи за издръжка на офис на проекта /наем, режийни разходи, материали, консумативи/.

2. *Невъзстановим данък върху добавената стойност/разходи за организация и управление/*

Планирането на разходите за организация и управление следва да бъде съобразено с Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР – Приложение М към настоящите насоки

3.2 НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА

3.2.1. *Формуляр за кандидатстване*

Кандидатите, които желаят да участват с проектни предложения в настоящата процедура за безвъзмездна финансова помощ трябва да направят това като използват Формуляра за кандидатстване, приложен към настоящите Насоки (Приложение А) и съответните приложения. Кандидатите трябва точно да се придържат към Формуляра за кандидатстване и да попълнят параграфите и страниците му последователно, както и да попълнят приложенията към Насоките за кандидатстване.

Кандидатите трябва да представят Формуляра за кандидатстване и приложенията на български език.

Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно и максимално ясно, така че да може да бъде оценен правилно. Кандидатите трябва да бъдат точни и да опишат подробно как смятат да изпълнят целите на проекта, какви ще бъдат ползите от него и как проектът съответства на целите на програмата.

Всякакви грешки или несъответствия, допуснати при попълване на Формуляра за кандидатстване могат да доведат до незабавно отхвърляне на проектното предложение.

При оценката на проектните предложения оценителната комисия може да изиска допълнителна пояснителна информация или документ от кандидатите. Следва да се има предвид обаче, че приложение А (Формуляр за кандидатстване), приложение Б1 (подробен бюджет на проекта), приложение Б2 (Източници на финансиране) и приложение Д1 (Декларация на кандидата/партньора) – в случай, че не е представена изобщо, не могат да бъдат изисквани допълнително и непредставянето на някое от тези приложения ще доведе до автоматичното отхвърляне от оценителната комисия на проектното предложение.

Няма да бъдат приемани формуляри, написани на ръка и неподвързани.

ВАЖНО!

Обърнете внимание, че към момента на кандидатстване се подават само:

Формулярът за кандидатстване (Приложение А), бюджет (Приложение Б1 – Разбивка на бюджета, Приложение Б1.1 – бюджет на Кандидата, Приложение Б1.2 – бюджет на Партньора/ите, Приложение Б2 – очаквани Източници на финансиране, Количествено-стойностна сметка (Приложение Б3 – ако е приложимо), Технически спецификации - (Приложение Б4 – ако е приложимо), Автобиографии на екипа за организация и управление и на ключовите експерти по проекта, когато са посочени в описанието на дейностите (Приложение Г), Декларация на кандидата/партньора - Д1, Декларация за партньорство - Д2, Декларация относно статута по ЗДДС – Д3, Декларация в случай на ремонтни дейности (ако е приложимо) – Д4, Декларация за избягване на двойното финансиране – Д5 и Подкрепящи документи (съгласно т.3.4.1 от Насоките за кандидатстване).

Само указаните по-горе документи ще бъдат предоставени на оценителите. Поради това е изключително важно тези документи да съдържат **ЦЯЛАТА** необходима информация.

Не се изпращат приложения, които не са посочени изрично. Посочените по-горе документи и Подкрепящите документи от кандидата/партньора/ите (съгласно т.3.4.1 от Насоките за кандидатстване) трябва да бъдат представени в един оригинал и 1 копие на хартия.

Важно!

Декларацията на кандидата/партньора – Д-1 се подписва от **ВСИЧКИ ЛИЦА**, които са овластени да представляват кандидата и/или партньора.

3.2.2 *Къде и как се изпращат проектните предложения*

Формулярът за кандидатстване (Приложение А), Бюджетът (Приложение Б1 – Разбивка на бюджета, Приложение Б1.1 – бюджет на Кандидата, Приложение Б1.2 – бюджет на Партньора/ите, Приложение Б2 – Очаквани източници на финансиране, Количествено-стойностна сметка (Приложение Б3 – ако е приложимо), Технически спецификации - (Приложение Б4 – ако е приложимо), Автобиографии на екипа за организация и управление и на ключовите експерти по проекта, когато са посочени в описанието на дейностите (Приложение Г), трябва да бъдат представени и на електронен носител (компактдиск). Представените електронни файлове трябва да съдържат идентично предложение с това, което е представено на хартия. Всички приложения трябва да бъдат представени като отделни и уникални електронни файлове (напр. Формулярът за кандидатстване не трябва да бъде разделен на няколко файла).

За улеснение на обработката на проектните предложения, моля представете оригинала и копието на предложението, отпечатани на хартия във формат А4 и подвързани отделно.

Предложенията за проекти могат да бъдат изпратени в запечатан плик, с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка (на лицето, предадо предложението за проект се издава разписка с подпис и дата) на следния адрес:

На вниманието на ръководителя на Договарящия орган:

**Министерство на образованието, младежта и науката
Главна дирекция „Структурни фондове и международни
образователни програми”
бул. „Цариградско шосе” № 125, бл. № 5, ет. 1
София 1113**

Предложенията за проекти, изпратени по друг начин (напр. по факс или по електронна поща) или на друг адрес, ще бъдат отхвърлени.

Указаният по-горе набор от документи трябва да бъде опакован надлежно.

На външния плик трябва да бъде написано следното:

- номерът на поканата за набиране на предложения: **BG051PO001-4.1.06**;
- пълното име на кандидата;
- пълният адрес на кандидата;
- ЕИК на кандидата;

Кандидатите трябва да проверят дали проектното предложение е напълно окомплектовано, като използват Таблицата за проверка на административното съответствие и допустимостта – Раздел I Критерии за административно съответствие и допустимост на проектното предложение.

3.2.3 Краен срок за получаване на проектните предложения

Крайният срок за получаване на проектните предложения е 28 ноември 2011 г., 16.30 ч.

Проектни предложения, подадени след изтичане на посочения срок, няма да бъдат разглеждани. Всяко проектно предложение, получено след крайния срок, ще бъде отхвърлено автоматично, дори когато пощенското клеймо посочва дата, предхождаща крайния срок, или забавянето се дължи на закъсняла доставка на частна куриерска служба.

В тридневен срок от получаването им, проектните предложения се регистрират в Информационната система за управление и наблюдение /ИСУН/.

3.2.4 Допълнителна информация

На посочения по-долу интернет адрес, като ясно се посочва номера на поканата за набиране на предложения, могат да се задават въпроси, но не по-късно от 21 дни преди крайния срок за получаване на проектните предложения:

<http://sf.mon.bg> – раздел „Въпроси и отговори”

Писмени отговори ще бъдат дадени в срок до 5 работни дни от получаването им, но не по-

късно от 11 дни преди крайния срок за получаване на предложенията.

С оглед осигуряване равнопоставено третиране на кандидатите, ДО няма да дава предварителни становища относно съответствие на проект или кандидат с условията за кандидатстване.

Въпросите ще бъдат публикувани заедно с отговорите на следната интернет-страница: <http://sf.mon.bg> – раздел „Въпроси и отговори”, „Отговори на вашите въпроси”

3.3 ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДБОР НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Всички проектни предложения получени в срок се оценяват в съответствие с критериите, описани в Насоките за кандидатстване. Критериите не подлежат на изменение по време на провеждането на процедурата. Оценката се документира чрез попълването на оценителни таблици. Оценката на проектните предложения включва:

1. Оценка на административното съответствие и допустимостта;
3. Техническа и финансова оценка.

(1) СЪПКА 1: ОЦЕНКА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТТА

Комисия назначена със заповед на ръководителя на Договарящия Орган ще извърши оценка на административното съответствие и допустимостта на проектните предложения при спазване на следните изисквания:

- Да е спазен крайният срок. Ако този срок не е спазен, съответните проекти ще бъдат отхвърлени автоматично;
- Проектното предложение отговаря на всички критерии за административно съответствие в Таблицата за оценка на административното съответствие и допустимостта. Ако елементи от изискваната информация липсват или са неправилно попълнени, проектното предложение ще бъде отхвърлено автоматично;
- Оценителната комисия проверява учредителните документи на кандидатите по служебен път, в съответствие със Закона за електронното управление;
- Кандидатите са допустими съгласно т. 3.1.1. и т. 3.1.2. от Насоките за кандидатстване, като това е обосновано в част I.1.1. от Формуляра за кандидатстване и е доказано чрез приложените съпътстващи документи към момента на кандидатстване;
- Партньорите са допустими съгласно т. 3.1.1. и т. 3.1.3. от Насоките за кандидатстване, като това е обосновано в част I.2.1. от Формуляра за кандидатстване и е доказано чрез приложените съпътстващи документи към момента на кандидатстване;
- Проектното предложение е допустимо – съгласно т. 3.1.4. от Насоките за кандидатстване и това е обосновано в част III от Формуляра за кандидатстване.

ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНКА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТТА

Покана за подаване на предложения № BG051PO001-4.1.06

АДМИНИСТРАТИВНИ ДАННИ - ПОПЪЛВА СЕ ОТ ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН			
Номер на проектното предложение			
Наименование на кандидата			
Наименование на партньорите			
Наименование на проектното предложение			
РАЗДЕЛ I: КРИТЕРИИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТ НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	ДА	НЕ	Н/П
1. Проектното предложение е получено в срок			
2. Използван е правилният Формуляр за кандидатстване за безвъзмездна финансова помощ, публикуван специално за съответната процедура за набиране на предложения (Приложение А)			
3. Попълнени са всички раздели на Формуляра за кандидатстване (Приложение А)			
4. Текстът на предложението е напечатан и е на български език			
5. Предложението включва 1 оригинален екземпляр и 1 копие			
6. Приложен е електронен носител			
7. Дейностите приключват не по-късно от 31.10.2013 г.			
8. Обща/и цел/цели на проекта е/са допустима/и.			
9. Специфичната/ните цел/и на проекта е/са допустима/и.			
10. Проектното предложение отговаря на изискванията за териториален обхват			
11. Проектното предложение съдържа допустими дейности			
12. Целевата група е допустима.			
13. Проектното предложение отговаря на изискванията за информиране и публичност.			
14. Бюджетът (Приложение Б 1 – Разбивка на бюджета) е представен съгласно изисквания формат, изразен е в лева, и е приложен - Представен е бюджет на Кандидата (Приложение Б1.1) - Представен е бюджет на Партньора/ите (Приложение Б1.2) – за всеки партньор в проектното предложение			

14.1 Приложимите описи към бюджета са попълнени и приложени			
14.2. Източниците на финансиране (Приложение Б 2) са представени съгласно изисквания формат, изразени са в лева, и са приложени			
14.3. Ако е приложимо: Техническите спецификации (Приложение Б 4) са представени съгласно изисквания формат			
15. Сумата на исканата безвъзмездна финансова помощ е по-голяма или равна на минималния размер на отпусканата безвъзмездна финансова помощ.			
16. Сумата на исканата безвъзмездна финансова помощ е по-малка или равна на максималния размер на отпусканата безвъзмездна финансова помощ			
17. Безвъзмездната финансова помощ не надвишава 100% от общата сума на допустимите разходи по проекта			
18. Проектното предложение отговаря на изискванията за кръстосано финансиране			
19. Автобиографиите на екипа за организация и управление и на ключовите експерти по проекта (ако е приложимо) - (Приложение Г) са попълнени и приложени			
20. Декларацията Приложение Д 1 е напечатана, попълнена и подписана от кандидата, и ако е приложимо от партньора/ите. → подписва се от лицата, които са овластени да представляват кандидата или партньора и са вписани в търговския регистър или в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или са определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване			
21. Декларацията за партньорство (Приложение Д 2) е попълнена и подписана от кандидата и всички партньори			
22. Декларация относно статута по ЗДДС – ДЗ е попълнена и подписана от кандидата и всички партньори, ако разходват средства по проекта → Подава се от кандидата; подава се от партньорите – в случай че ще извършват разходи по проекта			
23. Декларация Д5 за избягване на двойното финансиране е напечатана, попълнена и подписана от кандидата и партньора/ите (ако е приложимо). → подписва се от лицата, които са овластени да представляват кандидата и всички партньори			
I.1 АКО СА ПРЕДВИДЕНИ РЕМОНТНИ РАБОТИ, СЛЕДВА ДА СЕ ПРЕДСТАВЯТ СЛЕДНИТЕ ДОКУМЕНТИ	ДА	НЕ	Н/П
1. Количествено - стойностни сметки (Приложение Б 3)			
2. Декларация в случай на ремонтни дейности (Приложение Д4) – → подписва се от собственика на имота, където ще се извършват ремонтните дейности			
РАЗДЕЛ II. АДМИНИСТРАТИВНО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТ НА КАНДИДАТА			
II. 1. ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ ОТ КАНДИДАТА	ДА	НЕ	Н/П
1. Декларация, че в случай на одобрение на предложението за проект кандидатът ще представи, описаните в раздел 3.4.2, I, т. 1 и 2 документи			

на етап договаряне – Приложение Дб			
2. Копие от финансов отчет и оборотна ведомост за 2010 и 2009 финансови години - копие, заверено с текст “Вярно с оригинала” и подпис. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър и отчета е обявен в търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър. <u>Съгласно ПМС 121 изискванията за доказване на икономическото или финансовото състояние на кандидата не се отнасят за бюджетните предприятия;</u>			
3. За новосъздадени организации (ако е приложимо) –оборотна ведомост за месеците, през които фирмата е съществувала - копие, заверено с подпис и текст “Вярно с оригинала” от кандидата.			
4. Копие от регистрацията по БУЛСТАТ, заверено с подпис и текст “Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, той следва да представи декларация в свободна форма с посочен ЕИК - оригинал;			
5. Копие от Решение на ОбС, съгл. чл. 59 и сл. от ЗМСМА, когато Кандидат е община и има партньор/и по проекта.			
II.2 ОБЩИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА КАНДИДАТА (съгласно т. 3.1.1. от Насоките за кандидатстване)	ДА	НЕ	Н/П
1. Кандидатът отговаря на изискванията в т. 3.1.1			
2. Кандидатът няма задължения въз основа на виновно неизпълнение на договор за предоставяне на финансови средства по друга схема за финансиране по ОП „Развитие на човешките ресурси” и програма ФАР към ИА МТСП.			
II.3. СПЕЦИФИЧНИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА КАНДИДАТА(съгласно т. 3.1.2. от Насоките за кандидатстване)	ДА	НЕ	Н/П
1. Кандидат е някой от изброените: - училище - община - регистрирана организация с нестопанска цел			
2. В случаите, когато кандидатът е община или НПО, той задължително трябва да има за партньор училище/а.			
3. Кандидатът е пряко отговорен за управлението и изпълнението на дейностите по проекта, а не изпълнява ролята на посредник (<i>видно от разпределението на дейностите и разпределението на средствата по бюджета на кандидата и на партньора /ако е приложимо/;</i>			
РАЗДЕЛ III. АДМИНИСТРАТИВНО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТ НА ПАРТНЬОРА/ИТЕ			
III.1. ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПАРТНЬОРИТЕ	ДА	НЕ	Н/П
1. Декларация, че в случай на одобрение на предложението за проект партньорът ще представи, описаните в раздел 3.4.2, II т. 1 и 2 документи на етап договаряне – Приложение Дб			
2. Копие от финансов отчет и оборотна ведомост за 2010 и 2009 финансови години - копие, заверено с текст “Вярно с оригинала” и			

подпис. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър и отчета е обявен в търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър.			
<u>Съгласно ПМС 121 изискванията за доказване на икономическото или финансовото състояние на кандидата не се отнасят за бюджетните предприятия;</u>			
3. За новосъздадени организации (ако е приложимо) –оборотна ведомост за месеците, през които фирмата е съществувала - копие, заверено “Вярно с оригинала” и подпис от партньора;			
4. Копие от регистрацията по БУЛСТАТ, заверено “Вярно с оригинала” и подпис. В случай, че партньорът/ите е регистриран по Закона за Търговския регистър, той следва да представи декларация в свободна форма с посочен ЕИК - оригинал;			
III.2 ОБЩИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА ПАРТНЬОРИТЕ (съгласно т. 3.1.1. от Насоките за кандидатстване)	ДА	НЕ	Н/П
1. Партньорът отговаря на изискванията в т. 3.1.1			
2. Партньорската организация няма задължения въз основа на виновно неизпълнение на договор за предоставяне на финансови средства по друга схема за финансиране по ОП „Развитие на човешките ресурси” и програма ФАР към ИА МТСП.			

III. 3 СПЕЦИФИЧНИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА ПАРТНЬОРИТЕ /съгласно т. 3.1.3 (1) от Насоките за кандидатстване/			
1. Партньор е някой от изброените: - училище - регистрирана организация с нестопанска цел			
2. Направена е обосновка за избора на партньора/-ите			
3. Описана е ролята и участието на партньора в осигуряването на устойчивост на дейностите и/или финансирането след приключване на проекта /т. 6.3 Устойчивост на резултатите от Формуляра за кандидатстване/			

(2) СЪПКА 2: ТЕХНИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ОЦЕНКА

“Техническа и финансова оценка” е оценка по същество на проектните предложения, която се извършва в съответствие с критериите за оценка.

Критериите за оценка са обособени на раздели и подраздели. Всеки подраздел получава от 0 до 5 точки по следната скала: 0 – няма информация или представената информация няма отношение към съответния критерий, 1 – много слабо, 2 – слабо, 3 – задоволително, 4 – добре, 5– много добре.

Бележка за 0 точки на раздел

Ако общият брой получени точки за раздел е 0 – няма информация или представената информация няма отношение към съответния раздел, оценителната комисия ще отхвърли предложението.

Бележка за Раздел 1. Финансов, технически и административен капацитет

Ако общият среден резултат е по-малък от 12 точки за раздел 1 “Финансов, технически и административен капацитет”, оценителната комисия ще отхвърли предложението.

Бележка за Раздел 2. Съответствие

Ако общият брой получени точки за раздел 2 „Съответствие” е по-малък от 15 точки, оценителната комисията ще отхвърли предложението.

Бележка за Раздел 5. Бюджет и ефективност на разходите

Ако общият брой получени точки за раздел 5 „Бюджет и ефективност на разходите” е по-малък от 9 точки, оценителната комисията ще отхвърли предложението.

“Техническа и финансова оценка” на проектните предложения се осъществява при спазване на приложената Методология. **(Приложение Ж)**

Критерии за оценка на качеството: *вж. таблицата по-долу*

Критерии за оценка на качеството:	Максимален брой точки	Формуляр
1. Финансов, технически и административен капацитет	20	
1.1. Има ли кандидатът и/или партньорът достатъчно опит в управлението на проекти и/ или технически опит (опит и степен на познаване на дейностите, включени в проектното предложение)?	5	I-1.2.2, I-2.2.2
1.2. Има ли предложеният екип достатъчно опит в организация, управление и изпълнение на проекти?	5	II
1.3. Има ли кандидатът и/или партньорът достатъчно управленски капацитет? (в това число кадри, оборудване и умения за управление на бюджета на проекта)	5	I-1.2.2; I-2.2.2
1.4. Има ли кандидатът и/или партньорът стабилни и достатъчни източници на финансиране, позволяващи да се изпълнят предложените дейности?	5	I-1.2.1; I-2.2.1, IV-8
2. Съответствие	25	
2.1. Доколко проектното предложение съответства на изискванията, посочени в Насоките за кандидатстване за представяне на предложения? (Доколко е в принос за постигане на общата, специфична/ите цел /и на ОП, приоритетно направление, област на интервенция?)	5x2	IV.4.1
2.2. Доколко проектното предложение е в принос за реализиране на хоризонталните принципи на ОП?;	5	IV.4.3
2.3. Доколко проектното предложение съответства на конкретните нужди и проблеми на целевия регион/ община? (Доколко проектното предложение избягва дублиране с и допълва ефекта от други национални и европейски програми; доколко съответства на национални, регионални, областни и/ или общински стратегически документи?)	5	IV.4.2
2.4. Доколко ясно са дефинирани и стратегически подбрани включените в проектното предложение целеви групи, представители на целевите групи? Доколко проектното предложение адресира идентифицираните нужди и проблеми на целевите групи?	5	IV.4.4
3. Методика и организация	25	
3.1. Подходящи и практични ли са предложените дейности и съответстват ли на целите и очакваните резултати?	5x2	IV.5.1 IV.5.2
3.2. Ясен и изпълним ли е планът за действие?	5	IV.5.3
3.3. Съдържа ли проектното предложение методика за наблюдение и вътрешна оценка при изпълнение на дейностите?	5	IV.5.4
3.4. Съдържа ли проектното предложение обективно проверими индикатори за изпълнение и/ или резултати?	5	IV.5.5
4. Устойчивост	15	
4.1. До каква степен проектното предложение ще окаже трайно въздействие върху целевите групи?	5	IV.6.1
4.2. До каква степен проектното предложение предлага възможности за мултиплициране на постигнатия ефект? (в това число и възможности за повторно прилагане и разширяване на ефекта от проектното предложение, разпространение на информация.) До каква степен проектното предложение предлага възможности за постигане на добавена стойност? (в това число как проектното предложение ще окаже влияние върху подобряване на съществуващите услуги за целевата група/ групи; как изпълнението на проектното предложение допълва други местни и национални програми насочени към целевата група /групи)	5	IV.6.2
4.3 Устойчиви ли са очакваните резултати от проектното предложение: - във финансово отношение (<i>Как ще се финансират дейностите след като приключи предоставеното финансиране?</i>) - в институционално отношение (<i>Ще се запазят ли структурите, които позволяват продължение на дейността и след края на проекта?</i>)	5	IV.6.3
5. Бюджет и ефективност на разходите	15	
5.1 Задоволително ли е съотношението между прогнозните разходи и очакваните резултати? (Съответстват ли разходите посочени в бюджета на ефекта който ще се постигне)	5	IV.7
5.2 Доколко необходими са предложените разходи за реализацията на проекта?	5x2	IV.7
Общ, максимален брой точки	100	

3.3.1 Процедура за възражения относно оценката на административно съответствие и допустимост, съгласно чл. 24, ал. 5, 6 и 7 на ПМС 121 от 31.05.2007 г.

След приключване на оценката на етап административно съответствие и допустимост на интернет страницата на договарящия орган (<http://sf.mon.bg>) се публикува списък с предложените за отхвърляне на този етап на оценка проектни предложения с посочени основания за това. Списъкът се подписва от председателя на оценителната комисия.

Кандидатите, чиито проектни предложения са предложени за отхвърляне, могат да подадат писмени възражения срещу предложението за отхвърлянето им пред ръководителя на договарящия орган в срок до 5 работни дни от деня, следващ датата на публикуване на списъка, на адрес:

**Министерство на образованието, младежта и науката
Главна дирекция „Структурни фондове и международни
образователни програми”
бул. „Цариградско шосе” № 125, бл. № 5, ет. 1
София 1113**

Възражение може да се подава само срещу предложението на оценителната комисия за отхвърляне на съответното проектно предложение на етап оценка на административното съответствие и допустимостта.

С подаване на възражението не могат да се представят нови документи, които не са били част от първоначално представеното проектно предложение и/или допълнително изискана от договарящия орган на съответния етап документация.

Договарящият орган уведомява писмено кандидатите, подали възражения в срок до 20 работни дни след изтичане на срока за подаване на възражения.

3.4 ИЗИСКВАНИ ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ КЪМ ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

3.4.1. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ КЪМ ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ КЪМ МОМЕНТА НА КАНДИДАТСТВАНЕ /ДА СЕ ДОПЪЛНЯТ ОТ ДО, АКО Е ПРИЛОЖИМО/

ПРИ НЕПРЕДСТАВЯНЕ НА ПОДКРЕПЯЩИТЕ ДОКУМЕНТИ КЪМ ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ В ИЗИСКВАНАТА ФОРМА (ОРИГИНАЛ, ЗАВЕРЕНО КОПИЕ И ДР) ТОВА ЩЕ ДОВЕДЕ ДО ОТХВЪРЛЯНЕ НА СЪОТВЕТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

ДОКУМЕНТИТЕ ПО РАЗДЕЛ 3.4.1, ТОЧКИ I.4 И II.4 МОГАТ ДА СЕ ПРЕДСТАВЯТ САМО НА ЕЛЕКТРОНЕН НОСИТЕЛ, НА ФАЙЛОВЕ ПОДПИСАНИ С ЕЛЕКТРОНЕН ПОДПИС. ТОГАВА КОГАТО КАНДИДАТЪТ НЕ ПРИТЕЖАВА ЕЛЕКТРОНЕН ПОДПИС, ТЕЗИ ДОКУМЕНТИ СЕ ПРЕДСТАВЯТ НА ХАРТИЯ.

ОЦЕНИТЕЛНАТА КОМИСИЯ ЩЕ ПРОВЕРЯВА УЧРЕДИТЕЛНИТЕ ДОКУМЕНТИ НА КАНДИДАТИТЕ ПО СЛУЖЕБЕН ПЪТ, В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ.

I. Кандидатът трябва да представи следните документи:

На етап кандидатстване, кандидатите следва да представят декларация, че в случай на одобрение на предложението за проект те ще представят описаните в раздел 3.4.2 I, т. 1 и 2 документи на етап договаряне

1. Декларация, че в случай на одобрение на предложението за проект, кандидатът ще представи описаните в раздел 3.4.2, т. 1, 2, 3 и 4 документи на етап договаряне

2. Копие от финансов отчет и оборотна ведомост за 2010 и 2009 финансови години - копие, заверено с текст "Вярно с оригинала" и подпис. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър и отчета е обявен в търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър.

Съгласно ПМС 121 изискванията за доказване на икономическото или финансовото състояние на кандидата не се отнасят за бюджетните предприятия;

3. За новосъздадени организации (ако е приложимо) –оборотна ведомост за месеците, през които организацията е съществувала - копие, заверено "Вярно с оригинала" от кандидата и подпис.

4. Копие от регистрацията по БУЛСТАТ, заверено "Вярно с оригинала" и подпис. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, той следва да представи декларация в свободна форма с посочен ЕИК - оригинал;

5. Копие от Решение на ОбС, съгл. чл. 59 и сл. от ЗМСМА, когато Кандидат е община и има партньор/и по проекта;

II. Организацията / организациите-партньори трябва да представят следните документи към момента на кандидатстване:

На етап кандидатстване, партньорите следва да представят декларация, че в случай на одобрение на предложението за проект те ще представят описаните в раздел 3.4.2 II, т. 1 и 2 документи на етап договаряне

1. Декларация, че в случай на одобрение на предложението за проект партньорът ще представи , описаните в раздел 3.4.2, т. 1, 2 и 3 документи на етап договаряне

2. Копие финансов отчет и оборотна ведомост за 2010 и 2009 финансови години - копие, заверено с текст "Вярно с оригинала" и подпис. В случай, че партньорът е регистриран по Закона за Търговския регистър и отчета е обявен в търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър.

Съгласно ПМС 121 изискванията за доказване на икономическото или финансовото състояние на кандидата не се отнасят за бюджетните предприятия;

3. За новосъздадени организации (ако е приложимо) –оборотна ведомост за месеците, през които организацията е съществувала - копие, заверено "Вярно с оригинала" от партньора и подпис.

4. Копие от регистрацията по БУЛСТАТ, заверено "Вярно с оригинала" и подпис. В случай, че партньорът/ите е регистриран по Закона за Търговския регистър, той следва да представи декларация в свободна форма с посочен ЕИК - оригинал;

ВАЖНО!

ОЦЕНИТЕЛНАТА КОМИСИЯ ИМА ПРАВОТО ДА ИЗИСКА НА ЕТАП КАНДИДАТСТВАНЕ ЗАВЕРЕНО КОПИЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ В РАЗДЕЛ 3.4.2 I , Т. 1 И 2, В СЛУЧАИТЕ КОГАТО ИНФОРМАЦИЯТА СЪДЪРЖАЩА СЕ В ТЕЗИ ДОКУМЕНТИ НЕ Е ДОСТЪПНА ПО СЛУЖЕБЕН ПЪТ В ПУБЛИЧНИТЕ РЕГИСТРИ.

ПРИ НАЛИЧИЕТО НА ДРУГИ ДОКУМЕНТИ, КОИТО СА ПУБЛИЧНИ, КАНДИДАТЪТ СЛЕДВА ДА ПРЕДОСТАВИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЯСТОТО, ОТ КЪДЕТО МОЖЕ ДА СЕ ПРОВЕРИ ТАЗИ ИНФОРМАЦИЯ ПО СЛУЖЕБЕН ПЪТ.

3.4.2. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ КЪМ МОМЕНТА НА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР

I. Кандидатът трябва да представи следните документи:

1. Копие от съдебното решение за регистрация или Учредителния акт - Заверени с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър;
2. Удостоверение за актуално състояние от кандидата, издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване - копие, заверено от кандидата с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър;
3. Удостоверение, потвърждаващо че кандидатът не е обявен в процедура по несъстоятелност, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от кандидата - копие, заверено от кандидата с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, оценителната комисия извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;
4. Удостоверение, потвърждаващо че кандидатът не е обявен в процедура по ликвидация, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от кандидата - копие, заверено от кандидата с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, оценителната комисия извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;
5. Удостоверение от Националната агенция по приходите, че кандидатът няма просрочени задължения (издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от кандидата) или одобрен от НАП план за разсрочено погасяване на задълженията, когато има такива - копие, заверено от кандидата с подпис и текст „Вярно с оригинала”.;
6. Свидетелства за съдимост на **всички** лица, представляващи кандидата и вписани в Търговския регистър или определени като такива в учредителния акт, когато обстоятелството

не подлежи на вписване, издадено не по-рано от 3 месеца преди крайния срок за предоставянето му - копие, заверено от кандидата с надпис „Вярно с оригинала”;

7. Пълномощно, в случаите, когато при сключване на договора кандидатът се представлява от лице, различно от законните му представители – оригинал или нотариално заверено копие.

8. Ако се предвидени ремонтни дейности - Договор за наем за минимум 5 години или в случаите, в които помещенията са собственост на кандидата/партньора – документ за собственост: нотариален акт, договор за дарение, договор за учредяване право на ползване, решение на ОбС и др.

При сключване на Договора за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът подписва и Декларация за нередности (по образец на ДО) и Декларация относно произхода на финансовия принос на проекта (по образец на ДО). Декларациите не могат да се подписват от упълномощени лица, а САМО от законните представители на кандидата.

II. Организацията / организациите-партньори трябва да представят следните документи към момента на сключване на договор:

1. Копие от съдебното решение за регистрация или Учредителния акт – заверено копие с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че партньорът е регистриран по Закона за Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър;

2. Удостоверение за актуално състояние от партньора, издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване - копие, заверено от партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че партньорът е регистриран по Закона за Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път, съгласно чл. 23, ал.4 от Закона за Търговския регистър;

3. Удостоверение, потвърждаващо че кандидатът не е обявен в процедура по несъстоятелност, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от партньора - копие, заверено от партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, оценителната комисия извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;

4. Удостоверение, потвърждаващо че кандидатът не е обявен в процедура по ликвидация, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от партньора - копие, заверено от партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, оценителната комисия извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;

5. Удостоверение от Националната агенция по приходите, че партньорът няма просрочени задължения (издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от партньора) или одобрен от НАП план за разсрочено погасяване на задълженията, когато има такива - копие, заверено от партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”;

6. Свидетелства за съдимост на всички лица, представляващи партньора и вписани в Търговския регистър или определени като такива в учредителния акт, когато обстоятелството не подлежи на вписване, издадено не по-рано от 3 месеца преди крайния срок за предоставянето му - копие, заверено от партньора с подпис и текст „Вярно с оригинала”;

ВАЖНО!

НА ЕТАП ДОГОВАРЯНЕ СЕ ИЗВЪРШВА ПРОВЕРКА НА ОБСТОЯТЕЛСТВАТА, ДЕКЛАРИРАНИ В ДЕКЛАРАЦИИ Д4 И Д6 НА БАЗАТА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ОФИЦИАЛНИ ДОКУМЕНТИ – СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ, АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ И ДОКУМЕНТИ, УДОСТОВЕРЯВАЩИ СОБСТВЕНОСТТА НА РЕМОНТИРАНИТЕ ПОМЕЩЕНИЯ/ДОГОВОР ЗА НАЕМ.

ПРИ НАЛИЧИЕТО НА НЕСЪОТВЕТСТВИЯ, ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН МОЖЕ ДА ОТКАЖЕ ДА СКЛЮЧИ ДОГОВОР С КАНДИДАТА (НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ. 31, АЛ. (1), Т. 5 ОТ ПМС 121/31.05.2007 Г.)

Срокът за представяне на документите не може да бъде по-кратък от 5 работни дни.

3.5 УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН

3.5.1 Съдържание на решението

Кандидатите ще бъдат уведомени писмено относно решението на ДО във връзка с тяхното проектно предложение. Решение за отхвърляне на дадено проектно предложение или за неотпускане на безвъзмездна финансова помощ се взема на следните основания:

- предложението е получено след обявения краен срок;
- предложението е непълно или не отговаря в други отношения на поставените административни изисквания;
- кандидатът или един, или повече от неговите партньори не отговарят на условията за допустимост;
- предложеното проектно предложение не отговаря на условията за допустимост (напр. не съответства на програмата, предложението надхвърля максимално допустимата продължителност за изпълнение на проекта, исканото финансиране надхвърля максимално разрешеното и т.н.);
- предложението не отговаря напълно на условията или финансовият, административен и технически капацитет на кандидата не е достатъчен;
- преценено е, че от техническа и финансова гледна точка предложението не отговаря на критериите за качество в сравнение с одобрените проекти;
- въпреки че предложението отговаря на изискванията за качество, друго предложение със сходен характер е получило по-висока оценка;
- няколко предложения за проекти са представени от една и съща водеща организация;
- ако не е изпълнен някой от останалите критерии, включени в настоящите Насоки за кандидатстване.

Съгласно чл.29, ал.2 от ПМС 121/31.05.2007, ДО писмено уведомява **одобрените кандидати** за решението си в срок 15 работни дни от издаване на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. ДО уведомява писмено **неуспелите кандидати** в срок 15 работни дни от вземането на решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като посочва основанията за отхвърлянето им. В срок до 10 работни дни от получаване на уведомлението неуспелите кандидати могат да поискат допълнителни разяснения относно основанията за отхвърляне на проектите им предложения.

Съгласно чл. 27, ал.1, т.3 или чл.32, ал.1 от ПМС №121 от 31 май 2007, Ръководителят на ДО по собствена инициатива или по мотивирано предложение на председателя или на наблюдател **прекратява с решение процедурите** в случаите, когато не са постъпили проектни предложения, прекратено е финансирането по съответната програма, или при откриването и провеждането на процедурата са допуснати нарушения на принципите по чл.11 от ПМС №121, всички проектни предложения са оттеглени от кандидатите, комитетът за наблюдение е взел мотивирано решение за прекратяване на процедурата.

Важно!

Решението на ДО да отхвърли дадено предложение или да не отпусне безвъзмездна финансова помощ е окончателно.

Важно!

Сроковете за подбор на проекти, оценка и договаряне са съгласно ПМС №121 от 31.05.2007г.

След обявяване на процедурата договарящият орган организира разяснителна кампания, предназначена за потенциалните бенефициенти.

3.6 УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА, СЛЕД РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

След решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на Бенефициента ще бъде предложен договор, който се основава на използвания от ДО стандартен договор (вж. Приложение Е).

Правата и задълженията, които възникват за Бенефициента са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (Приложение Е) и в Общите условия към договора – Приложение I.

По време на изпълнение на дейностите по проекта, бенефициентът е длъжен да спазва „Ръководство за бенефициенти по изпълнение на договори по ОП РЧР” /за конкретната схема/, публикувано на интернет страницата на Договарящия орган, едновременно с публикуването на Насоките за кандидатстване.

4. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА

4.1. ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПОПЪЛВАТ КЪМ МОМЕНТА НА КАНДИДАТСТВАНЕ:

ПРИЛОЖЕНИЕ А: ФОРМУЛЯР ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ (Приложение II към договора)

ПРИЛОЖЕНИЕ Б.1: ПОДРОБЕН БЮДЖЕТ (ФОРМАТ EXCEL) (Приложение III към договора)

ПРИЛОЖЕНИЕ Б.1.1: БЮДЖЕТ НА КАНДИДАТА

ПРИЛОЖЕНИЕ Б.1.2: БЮДЖЕТ НА ПАРТНЬОРА/ИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ Б.2: ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ (ФОРМАТ EXCEL) (Приложение III 1 към договора)

ПРИЛОЖЕНИЕ Б 3: КОЛИЧЕСТВЕНО-СТОЙНОСТНА СМЕТКА - (Приложение III 2 към договора, ако е приложимо)

ПРИЛОЖЕНИЕ Б 4: ОСТОЙНОСТЕНИ ТЕХНИЧЕСКИ СПЕЦИФИКАЦИИ - (Приложение III 3 към договора)

ПРИЛОЖЕНИЕ Г: АВТОБИОГРАФИИ НА ЕКИПА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТА И НА КЛЮЧОВИ ЕКСПЕРТИ (ако е приложимо) (Приложение V към договора)

ПРИЛОЖЕНИЕ Д: ДЕКЛАРАЦИИ

Д 1 – ДЕКЛАРАЦИЯ НА КАНДИДАТА (И НА ПАРТНЬОРА АКО Е ПРИЛОЖИМО) (ПРИЛОЖЕНИЕ V КЪМ ДОГОВОРА)

Д 2 - ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ПАРТНЬОРСТВО (АКО Е ПРИЛОЖИМО) (ПРИЛОЖЕНИЕ VI КЪМ ДОГОВОРА)

Д 3 – ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО СТАТУТА ПО ЗДДС (ПРИЛОЖЕНИЕ VII КЪМ ДОГОВОРА)

Д 4 – ДЕКЛАРАЦИЯ, В СЛУЧАЙ НА РЕМОНТНИ ДЕЙНОСТИ (АКО Е ПРИЛОЖИМО) (ПРИЛОЖЕНИЕ VIII КЪМ ДОГОВОРА)

Д 5 - ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗБЯГВАНЕ НА ДВОЙНОТО ФИНАНСИРАНЕ

Д 6 – ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКУМЕНТИ НА ЕТАП ДОГОВАРЯНЕ

ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПРИЛАГАТ КЪМ МОМЕНТА НА КАНДИДАТСТВАНЕ (СЪГЛАСНО РАЗДЕЛ 3.4.1. ОТ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ)

4.2. ДОКУМЕНТИ, КЪМ МОМЕНТА НА ПОДПИСВАНЕ НА ДОГОВОРА

4.2.1. ПРИЛОЖЕНИЕ Е: СТАНДАРТЕН ДОГОВОР:

ПРИЛОЖЕНИЕ I: Общи условия

ПРИЛОЖЕНИЕ IX: ФОРМУЛЯР ЗА ФИНАНСОВА ИДЕНТИФИКАЦИЯ,

ПРИЛОЖЕНИЕ X: ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО ПРОИЗХОДА НА ФИНАНСОВИЯ ПРИНОС ПО ПРОЕКТА

ПРИЛОЖЕНИЕ XI: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА НЕРЕДНОСТИ

ПРИЛОЖЕНИЕ XII: ОБРАЗЕЦ НА ЗАПИС НА ЗАПОВЕД (ПО ОБРАЗЕЦ НА ДО)

ПРИЛОЖЕНИЕ XIII: СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО

ПОДКРЕПЯЩИ ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПРИЛАГАТ КЪМ МОМЕНТА НА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР (СЪГЛАСНО РАЗДЕЛ 3.4.2. ОТ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ)

4.3. ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ:

ПРИЛОЖЕНИЕ Ж: Методология за оценка на техническо и финансово качество на проектно предложение

ПРИЛОЖЕНИЕ З: Ръководство за изпълнение на дейности за информиране и публичност по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”;

ПРИЛОЖЕНИЕ И: Общи насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от регламент 1605/2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС;

ПРИЛОЖЕНИЕ К: Указания за прилагане принципа на екологична устойчивост в контекста на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”;

ПРИЛОЖЕНИЕ Л: Указания на министъра на финансите № 91-00-502/27.08.2007г. относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по ОП, съфинансирани от структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС;

ПРИЛОЖЕНИЕ М: Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР